REAL CRIDA
SANCCIO, PRAGMATICA, Y EDICTE SOBRE LES COSES CONcernents a la extirpacio de pecats publichs, y vicis escandalosos.

FET Y PROVEHIT PER LO ILLVSTRISSIM Y Excellentissim senyor Don Duarte Fernando Aluarez de Toledo Portugal, Monrroy y Ayala, Compte de Oropesa, Alcaudete, Belluis, y Deleytosa, Marques del Villar, Flechilla, y Xarandilla, señor de la Casa y Villa de Monte Mayor, Llochtinent y Capita general en la present Ciutat, y Regne de Valencia.

EN VALENCIA.
En casa la viuda de Iusep Gasch, junt a S. Marti.
Any M. DC. XLVII

Ara ojats queus notifiquen, y fan a ſaber de part de la ſacra Catolica, y Real Mageſtad, e per aquella.

De part del Illuſtriſsim y Excelentiſsim ſenyor Don Duarte Fernando Aluarez de Toledo, Portugal, Monroy, Ayala, Compte de Oropeſa, Alcaudete, Belluis, y Deleytoſa, Marques del Villar, Flechilla, y Xarandilla, ſenyor de la Caſa, y Villa de Montemayor, Llochtinent, y Capita General en la preſent Ciutat, y Regne de Valencia.

Que per quant es coſa certa y aueriguada, que tots los caſtichs que Deu noſtre Senyor acoſtuma embiar, als Regnes, Ciutats, y poblacions, aixi de fams, guerres, eſterilitats, peſtilencies y mortaldats, com de altres flagels e plagues, ſon per cauſa de pecats publichs, y ofenſes eſcandaloſes, ques cometen contra ſa Diuina Mageſtat, majorment, ſi aquells nos procuren caſtigar, y remediar, per les perſones a qui toca y pertany, per tots los camins y medis poſsibles: e jatſia, que de alguns anys a eſta part Deu es eſtat ſeruit caſtigar eſta Ciutat, y Regne ab diferents plagues, y perſecucions; empero la preſent de la enfermetat peſtilencial y contagioſa, de la qual ſon mortes tantes perſones, com es notori, quant es major que les plagues y treballs paſſats, es major indici, y mes manifeſt ſenyal, de que los pecats ſon mes graues y eſcandaloſos, y que la temeritat dels homens, ara mes que en ningun temps, ab ſa malicia a donat ocaſio a que la Diuina Iuſticia caſtigue eſta Ciutat, ab mes y majors afliccions que les paſſades, y deſijant ſa Excelencia per lo què toca al deſcarrech de ſa conciencia, com a Preſident deſte Regne, ab zel y feruor del ſeruici de Deu, y be publich, acudir al remey deſtes neceſsitats, extirpant y caſtigãt eſtos pecats publichs, principalment los que conforme lo diſcurs, y prudencia humana es pot conjecturar, que tenen irritada la Diuina Iuſticia, pera que ab aço Deu noſtre Senyor ſia ſeruit mirarnos ab hulls de miſericordia, y alçar la ma deſte caſtich, e per be, que ab furs, Priuilegis, Pragmatiques, y prouiſions Reals, y eſtabliments de la preſent Ciutat, preconiſades per lo preſent Regne, ſia ſanctament, e be prouehit ab impoſicio de penes corporals, y pecuniaries pera extirpar

los

los dits pecats, y vicis publichs, dels quals dauall se dirà.empero là experiencia ha mostrat, que los dits furs, priuilegis, Pragmatiques,y ordenacions, no són estades aixi executades com se deuia, y es deu fer,enores meins, que les dites penes no son bastants pera punicio, y castich condigne: Perço sa Excelencia ab vot,y parer dels Nobles,y Magnifichs lo Regent,la Real Chancelleria,y Doctors del Real Consell Criminal, e a humil supplicacio de Geroni Pastor,e Iusep Aragones Notaris,Procuradors fiscals de la dita Prefata Real Magestad, ab la present publica Real Crida, sens perjuhy, ni derogacio de dits furs,priuilegis, Pragmatiques y establiments,ans a total corroboracio de aquells, volent los hauer per expressats, com si de verbo ad verbum ho fosen,proueheix,ordena y mana les coses seguents.

E primerament considerant sa Excelencia, que hu del majors pecats que en la present Ciutat y Regne es cometen,y del que Deu nostre Senyor mes greument se offèn, es lo poch respecte ques te als Temples y Esglesies,parlant en aquelles homens y dones, y fent altres desacatos,de modo,que la casa de Oracio,la conuerteixen en llonja de tractes profans, ab poca reuerencia y temor: Perço pera euitar y extirpar tan graue delicte y pecat,proueheix y mana sa Excelencia,que ningun home de qualseuol estat y condicio que sia gose ni se atreueixca a parlar a ninguna dona, ni dona ab home, dins los dits Temples,y Esglesies,claustros,entrades o patis a daquells contiguos, çots pena al qui contrafara per la primera vegada si sera militar,o que gose de priuilegi militar de seruir tres anys en vn presidi, y cent lliures aplicadores lo terç als cofrens de sa Magestat,lo terç al Iutge, o Iutges que executaran dita pena, y lo terç al acusador, o prenedor encara que sia oficial Real,o ministre de Iusticia, y si sera plebeyo de cent açots,y cinquanta lliures aplicadores vt supra, y per la segona duplicada pena, y altres a arbitre de sa Excelencia y Real Consell.

Item, considerant que per molts y diferents medis, y camins, se ha procurat,aixi per sa Excellencia, com per sos Predecessors, euitar la malicia de alguns homens que ab poch temor de Deu, y de la Correctio Real, procuren inquietar les Monjes, y seglars que estàn recullides en los Conuents de la present Ciutat, y Regne, acudint ordinariament a voler a parlar ab dites Monjes, y

se-

ſeglars quē eſtàn en aquells, ab gran ofenſa de Deu noſtre Senyor, y detriment dels mateixos Conuents, perque per eſt cami ſe inquieta y perturba, la quietut de les que com a Eſpoſes ſues, deuhen eſtar totalment dedicades a ſon ſeruicy, lo qual no ſe ha pogut remediar, com ſe pertany, ans be huy en dia moltes perſones continuen en inquietarles ab ſemblants deuocions, y correſpondencies: Perço proueheix, ordena y mana, que de huy en auant ninguna perſona de qualſeuol eſtat y condicio que ſia, goſe ni preſumeixca tenir, ni tinga deuocio, ni correſpondencia en los Conuents de la preſent Ciutat y Regne, aixi ab Monja, com ab ſeglar, que en algu de dits Conuent eſtiga recullida, ſots pena al que contra fara, per la primera vegada ſi ſerà militar, o que goſe de priuilegi militar, de ſeruir tres anys en vn preſidi, y cent lliurrs aplicadores, vt ſupra, y ſi ſerà plebeyo de cent açots, y cinquanta lliures aplicadores, vt ſupra, y per la ſegona duplicada pena, y altres a arbitre de ſa Excellencia, y Real Conſell.

Item, per quant la experiencia ha moſtrat, que lo anar les dones tapades de mig hull, es ocaſio de que els homens, aixi en los Temples, com fora de aquells, ſe atreueixquen a parlarles, y ſolicitarles ab mes llibertat, que ſi anaſen deſtapades, y ab la cara deſcuberta: per lo qual reſulten molts danys e inconuenients, per ſer trage molt deshoneſt y prouocatiu: Perço proueheix y mana, que ninguna dona de qualſeuol eſtat y condicio que ſia, puga anar tapada a mig hull, fora ni dins de dites Eſgléſies, ſino ab la cara deſcuberta, o tirat lo manto dauant la cara fins al pit, que es mes decent, y honeſt, ſots pena a qui contra fara per la primera vegada, de vint lliures aplicadores vt ſupra, y lo manto perdut, y per la ſegona en doble pena, y altres a arbitre de ſa Excellencia y Real Conſell.

Item, per quant, les penes que per furs, priuilegis y altres Reals prematiques y ordinacions, eſtan impoſades als que eſtan amigats y tenen concubines, aixi en ſes caſes com fora de aquelles, no ſon baſtants pera la extirpacio deſte delicte pues no obſtant dites penes moltes perſones eſtàn amigades ab menys preu de aquelles, y poch temor de Deu y ſes conciencies, publica y eſcandaloſament, y ſia eſte hu dels principals pecats que es deſitjen remediar: Perço ſens derogacio y perjuhy dels dits furs, priui-

 legis,

legis, prematiques y ordinacions, y de les penes en aquelles, y aquelles contengudes, sa Excellencia estatuhix, ordena, y mana, amonestant, y apercebint a totes e qualsseuol persones, aixi homens com dones, de qualseuol estat y condicio que sien, no gosen ni presumeixquen estar amancebats, ni aquells tenir concubines algunes, aixi en sa casa com fora de sa casa, ni les dones tenir algu per amich, o coucubinari especial, ans los tals encontinent apres la publicacio de la present Real Crida, deixen la concubina, y la dona lo enamorat, y los que estàn apartats de ses mullers, o les que estàn apartades de sos marits, sens autoritat de Iutge Eclesiastich, dins deu dies apres de la publicacio de la present Real Crida, hajen e sien tenguts a estar y cohabitar en vna, y fer vida maridable, y tots los altres que viuhen en pecat publich, hixquen e se hajen de apartar de dits pecats, realment y ab tot efecte, dins lo dit termini, en altra manera volent estar y perseuerar en aquells tals dits delictes, y pecats publichs, en ofensa de nostre Senyor Deu, se proceheixca contra aquells, a execucio de les penes, aixi corporals com pecuniaries, per furs y priuilegis del present Regne, e altres en la present Real Crida estatuides y ordenades.

Item, per que los tals concubinaris no puguen allegar ignorancia de les dites ordinacions, y penes contra aquelles estatuides ab la present se notifica particularment, que no sia ningun home casat de qualseuol estament y condicio que sia; que gose ni presumeixca per qualseuol color, causa, manera, e raho, tenir amiga o concubina, especial dins casa sua propria, o fora de aquella, e aço ab pena de correr cascu de aquells tots nus la Ciutat ab açots, o si son home o dona de condicio o calitat, que paguen per pena cent lliures partidores, vt supra, e vltra de aço sien bandejats de la dita Ciutat, e son terme, per espay de dos anys sens alguna gracia, o merce, y altres a dit arbitre.

Item, aixi mateix se notifica, que ningun home solter de qualseuol estament y condicio que sia, no gose ni presumeixca tenir amiga o concubina especial, alguna dona encara que fos soltera dins sa casa, o fora de aquella, ans be se haja de apartar, y aparte de ella encontinent apres la publicacio de la present Crida, y si apres serà trobats dins de vn cubert, o altra part sospitosa, o serà conuen

cuts

cuts de dit amigament los dos dits concubinaris, y amigats, paguen la primera vegada, cascu de aquells deu lliures, aplicadores vt supra. E vltra de aço encorreguen en pena per la primera vegada, ço es, lo home de seruir vn any a sa Magestat hon li sera manat, y la dona en tres mesos de preso en lo puesto que se li señalara, rapades les celles, y cabells, y per la segona en doble pena, y altres al arbitre de sus dit.

Item mes sa Excellencia, proucheix y mana, que si pare, o mare de alguna fadrina, o dona vendra, o lliurara per dines, o altra manera a sa filla a algu, o alguns homens pera fer auol de son cos, ab aquella, o en altra manera los dits pare o mare, seran alcabots de la dita sa filla, per fer aquella auol de son cos, que sien portats sobre vn ase nus, e ab allaça al cap, y sien açotats sens ninguna gracia, e merce, e paguen vint y cinch lliures, aplicadores, vt supra, y encara seran punits ab altres majors penes, a dit arbitre reseruades.

Item, per quant se te noticia que algunes persones ab poch temor de de nostre Senyor Deu, y de la correccio Real, solen tenir en algunes cambres de ses cases llits pera recullir homens, y dones, aixi casades, com altres, pera que es jaguen carnalment, de hon se segueixen molts mals, lo que es cosa de gran punicio y castich: Perço sa Excellencia per estirpar coses tan nefandes, y de tan mal exemple: proucheix y mana, que qualseuol persona de qualseuol estat y condicio que sia, que tindra o recullira, o sera prouada tenir y recullir en ses cases e habitacions, homens y dones, aixi casades com altres, pera jaures alli carnalment, que los tals sien açotats per la present Ciutat y llochs acostumats de aquella, y apres sien bandejats perpetuament de la present Ciutat, y paguen vint y cinch lliures aplicadores vt supra, y encara seran punits ab majors penes a dit arbitre reseruades.

Item, considerant sa Excellencia, que la major part dels adulteris, y molts altres mals, y danys ques causen, prouè dels alcabots, y alcabotes ques te noticia que hi ha, y habiten en esta Ciutat, les quals no tenen vergonya de exercir publicament sos actes mals, y nefaris, enganyant, y seduynt moltes persones, ço es donzelles, casades, viudes, e altres: e de aci naixen les discordies entre los marits, y mullers, perdicio, y total ruyna de moltes dõzelles, deshon-

ra dels pares quē vehuen ſes filles corrompudes, y poſades en cami de mal viure, y molts altres mals, y danys, infamies, y deshonres. E com de ſemblants perſones que perpetren tan facinoroſos actes, la perdicio ſe haja de euitar. Perço ſa Excellencia deſijant porgar la preſent Ciutat y Regne de ſemblants perſones tan males, y que en tant facineroſos actes ſe exerciten, ab la preſent publica Crida proueheix, e mana, que ninguna perſona de qualſeuol eſtat, o condicio que ſia, goſe fer, ni exercir tals actes y alcaboteries, ſots pena als qui contra faran, de ſer açotats, y bandejats de la preſent Ciutat, y Regne, y pagar vint y cinch lliures, partidores vt ſupra, e altres a dit arbitre reſeruades, ſegons la qualitat de les perſones.

Item, per quant ſe ha experimentat, que per ſeruir chiques y fadrinetes menors de vint anys, en caſa de dones de mal viure, aprenint les coſtums pernicioſes de ſes ames, reſten ferides del mateix contagi, y ans que tinguen atteſa hedat de vint anys ſe troben perdudes e poſſades en mal viure, lo que es deu euitar per tots camins, perço ſa Excellencia proueheix e mana, que ninguna dona, aixi de guany com deshoneſta y enamorada, tinga criada menor de vint anys, ſots pena per la primera vegada de cinquanta lliures partidores vt ſupra, y per la ſegona de doble pena, y altres a dit arbitre reſeruades, y ſi la dita criada ſera major de dotze anys encorrega en pena de vn mes de preſo, e ſent rapada en la forma ſobredita, e altres ſegons dit arbitre.

E mes auant conſiderant ſa Excellencia, q̃ per lo q̃ toca al ſeruici de noſtre Senyor Deu, y benefici de la preſent Ciutat, y poblats en aquella, ſia be, e conuinga extirpar ſenyaladament los vicis de jochs y tafureries que tant ſe frequenten en eſta Ciutat, dels quals les blasfemies, juraments, homicidis, e perdicions de bens, com la experiencia ho moſtra, e molts altres mals prouenen, e les caſes hon ſe ſoſtenen los dits jochs, e tafureries ſien temples y eſcoles de malayr a Deu. Perço ſa Excellencia mogut del zel de la honrra y ſeruici de noſtre Senyor Deu, proueheix, ordena y mana, que ningu, ara ſia Magnat, Baro, noble, gentil hom honrat, ciutada, o altra perſona honrada, o de qualſeuol eſtament, o condicio ſien, no goſen, ni ſien goſats, ni preſumeixquen tenir, ni ſoſtenir, ni acullir publicament, ni ſecreta, jochs, ni tafureries en ſes caſes, o habitacions, ni en altres poſſeſsions ſues, ni en horts, ni en altres parts

de

de la present Ciutat, ni juguen a algun joch de nayps, tenir, ni sostenir tautlatge algu de jochs de nayps; sots pena si lo contrari serà fet, que lo qui tal joch, o taulatgeria tindra, o sostindra, o acullira, segons desus es dit, encorrega, e sia encorregut nunc pro tunc, en pena de quinze lliures, pagadores, e applicadores, lo terç al acusador; lo altre terç al Senyor Rey, y lo altre terç al Iutge que executara dita pena. E si lo tal pagar no porra dita pena, que estiga pres en la preso per temps de dos mesos. E vltra les dites penes pecuniaries, los qui tindran la tafureria, sien encorreguts en pena de bandeig de la Ciutat y terme de aquella, per temps de mig any. Y los jugadors qui seran trobats jugant, si seran persones de condicio, que estiguen presos per temps de vn mes, y altres penes a arbitre de sa Excellencia reseruades. E los altres per temps de dos mesos. Y que les taules y cadires hon se jugarà, que sien cremades publicament en la plaça de la Seu de la present Ciutat. Y que les portes de les tals cases hon se tindra tal tafureria, sien cremades sens remissio alguna. Y los qui seran trobats mirant dit joch, sien arrestats en ses cases per temps de quinze dies. Y que sobre aço se faça rigida y prompta execucio, constant solament de la contrauencio, sens proces algu, ni sentencia. Manant aixi, com ab la present manam, al Fisch de sa Magestat, que en la execucio de dites coses faça sa deguda y prompta justicia.

E com lo joch de daus sia tan reprouat, y de aquell se hajen seguit y segueixen grans, e intolerables danys, de destruyrse les persones que als tals jochs jugen, y perdre ses haziendes, y venir a total ruyna y destruycio, en gran dany, e perjuhi de la cosa publica, y desseruey de nostre Senyor Deu. Perço sa Excellencia per obuiar als desus dits inconuenients, y molts altres, que per dita raho se poden seguir, proueheix, ordena, y mana, que ningu de qualseuol estat, o condicio sia, no gose, ni presemeixca tenir, ni sostenir publicament, ni secreta, en les cases, e habitacions, ni en altres possessions, ni horts, joch de daus de ninguna manera, ni tenir tanlatge algu del dit joch, sots pena que si lo contrari sera fet, que lo qui sustentara en llur casa, e habitacio, o en altra part, joch de daus, ara prenga tautlage, o no del dit joch, encorrega en pena de cinquanta lliures, applicadores lo terç al acusador, y lo altre terç al Senyor Rey, y lo altre terç al Iutge, o Iutges que executa-

ran

rān dita pena. E vltrā ditā penā ſien bandejats de dita preſent Ciutat y Regne per temps de vn any. E ſi dita pena pecuniaria pagar no porran, o no voldran, ſi es home honrrat eſtiga pres en vn Caſtell, o en altra part hon ſa Excellencia ſenyalara, per temps de vn any. E ſi es perſona plebeya, li ſien pegats cent açots. E los jugadors que a tal joch jugaran, ſien encorreguts en pena de vint y cinch lliures, applicadores vt ſupra, y eſtar en la preſo per temps de dos meſos. E ſi ſon plebeyos, bandejats de la preſent Ciutat, e terme de Valencia per temps de vn any, y los miradors de dit joch, en pena de eſtar vn mes en preſo. En les quals penes encorreguen encara que no ſien atrobats jugar, ni tenir dita tafureria, puix conſte que aquell mateix dia que ſeràn acuſats hajen jugat, e tengut dita tafureria. E vltra les dites penes, ſien cremades les taules, cadires, e portes de les dites caſes, e contra aquells que puga ſer procehit, conforme contra altres jugadors en los ſuperiors capitols eſtà eſtatuhit, e ordenat.

Item, perque es preſumpcio vrgent, que tenintſe joch, e jugantſe en vna caſa, hort, o altra habitacio, es ab ciencia, y paciencia del amo, e habitador de aquella. Perço ſa Excellencia diu y notifica a tot hom generalment, que toſtemps ques trobaran alguns jugant, o ſerà prouat hauer jugat en alguna caſa, hort, o habitacio, que lo amo, o habitador de aquella ſerà tengut, e obligat a la dita pena en lo precedent capitol contenguda, encara que no fos trobat preſent quant ſe jugas en dita caſa, hort, o habitacio.

Item, per quant per experiencia ſe ha viſt algunes voltes, que anant oficials alguns en algunes caſes per obuiar no ſi jugas en aquelles, los amos y habitadors de dites caſes, y los mateixos jugadors tenen diuerſes arts, e induſtries, no ſols per que los dits oficials nols troben jugant, pero encara perque nos puga prouar que alli ſe jugas, y per la dificultat de dita proua reſtent impunits, desitjant ſa Excellencia obuiar a ſemblants deſordens, y ſuffocacio de la Iuſticia, diu e notifica a tot hom generalment, que totstemps que en vna caſa, hort o habitacio, ſerā trobats dos hōmes los quals ſe proue ſer perſones infamades de jugadors, y en dita caſa, hort, o habitacio, ſe troba algun veſtigi, o preparatori, o ſenyals de jugar, o hauer jugat, com trobant daus, cartes, o altres coſes e inſtruments abtes pera jugar, o ençara que dites coſes nos trobaſen ſi ſens

juſta

justa causa, cada dia a hora sospitosa se trobara la porta de dita casa o hort, o habitacio tancada, ahon los dits dos homes infamats de jugar estaran, attesa tambe la qualitat de la persona, del amo de casa, hort o habitacio, ahon los predits seran atrobats, que la sobredita proua, o altra al arbitre de sa Excellencia y Real Consell, sia aguda attesa la tal dificultat per plena proua, quant a la execucio de dita pena dalt en los precedents capitols possada, aixi contra lo amo de dita casa, hort o habitacio; com encara tambe contra los dits jugadors.

Item, se notifica y declara per sa Excellencia, que los que miraran o estaran presents en alguna part ahon se jugara, si ho denunciaran, no sols no cauran en alguna pena (la qual sa Excellencia ab tenor de la present, ab sa bona fe y paraula Real, ara per llauors los remet) pero encara si seran los primers denunciaders, los donara la tercera part de la pena pecuniaria que la Cort executara, aixi als amos de dites cases, horts y habitacions, ahon se jugarà, com als dits jugadors, e entenent e declarant que lo mateix premi haja qualseuol altra persona, encara que no sia mirador de dit joch qui tals cases o jochs denunciarà, puix que apres de dita denunciacio, se segueixca plena proua de dit delicte.

Item, com se veu, que vltra de dits jochs de nayps, y daus, se acostuma de jugar molts dines a birles, e altres jochs, en que no menys podrien destruhirse los que a tals jochs jugarien. Perço sa Excellencia proueheix y mana, que los qui a qualseuol altre joch, vltra los dits jochs de nayps y daus, jugaran per tafureria, y los qui en ses cases y horts tindran les tefureries y jochs, encorreguen en les penes dels qui juguen y tenen tafureria de nayps y daus, dexantho a arbitre de sa Excellencia y Real Consell, la conexeusi, si en tals jochs se vsa tafureria, pera encorrer en les desusdites penes, les quals penes pecuniaries sien de la mateixa manera repartides y aplicades.

Item, per quant jugant als desusdits jochs, y ha moltes persones que encara que no juguen, ab trauesar perden molts diners. Perço sa Excellencia proueheix y mana, que qui per tafureria trauesara en dits jochs, sien aguts per jugadors, afecte de encorrer en les mateixes penes desus dites, aposades contra los jugadors, repartidores, vt supra.

Item,

55

Item, considerant que per los dits jochs y tafureries, naixen blasfemies y juraments, segons desus es dit. Perço sa Excellencia proueheix y mana, que los furs parlants dels jugadors, que deshonestament juren, en joch o fora joch, en qualseuol manera, de nostre Senyor Deu, o de la gloriosa Verge Maria, o dels Sancts de Parays sien seruats a la lletra, e les penes en aquells apossades, sien executades contra los tals delinquents, de les quals penes no puga esser feta alguna gracia o perdo, ans a sola requesta del Fisch, sien exigides, e puga esser feta inquisicio per mer ofici: E lo que aura jurat en la forma desus dita, no podent pagar, estiga en lo costell tres hores, e li sia posat vn clau en la llengua, y si es home honrrat pague les penes en doble, y sino porra pagar, estiga pres en la preso cinquanta dies.

E com lo pecat de la blasfemia, sia grauissim y detestable, com se llig en moltes parts de la Sagrada Escriptura. Perço proueheix y mana sa Excellencia, que qualseuol persona, que la sua boca o llengua temerariament ensutziara contra nostre Senyor Deu, y la Gloriosissima Mare sua, sia açotada per la Ciutat tota nua, e sia possada apres en lo costell, en lo qual estiga (segons forma de fur) per castich y exemple de altres, e que si es persona honrrada, que pague cinquanta morabatins de or de pena; e que puga esser feta enquesta per mer ofici, en les coses de sus dites: E si tanta era la temeritat dels delinquents, ques mostràs aquells hauer blasfemat, malayt, renegat, o despitat contra nostre Senyor Deu, o la Gloriosa Verge Mare sua, e les dites paraules, en exces seràn nefaries, e lletjes contra la Diuina Magestat, o contra la Gloriosa Verge Maria, sien punits los delinquents per altra qualseuol major pena per furs del present Regne, y prouisions Reals estatuida.

Item, per tal, que los crimens sien millor notificats y acusats per aquells que els veuran, y hoyran, y los dits notificadors sien millor inclinats dir la veritat del fet: Perço proueheix y ordena sa Excellencia, que per la present publica Crida sia notificat, que tota vegada que alguna de les dites coses voldran esser notificades, e acusades per algu, o alguns, quels tindran secrets, e nols publicaran directament, o indirecta.

Item, que qualseuol persona que estarà en la present Ciutat, y en altres qualsseuol Ciutats, viles, y llochs e parts del present Regne

ne vagamundo, y nō tindra ofici ni benefici, ni renda de hon puixa viure, dins tres dies apres de la publicacio de la present, buyde, y haja de buydar de la present Ciutat e terme de aquella, e de les demes Ciutats, viles e llochs del present Regne, hon se trobara lo tal vagamundo, y dins altres tres dies de tot lo Regne respectiuam ēt, sots pena de cent açots, y tres anys de desterro per la primera vegada, y per la segona duplicat temps, o verament se pose ab amo dins los tres primers dies hon exercite son ofici, altrament si dins la present Ciutat, eo de les demes Ciutats, viles, y llochs, del present Regne, arrauals, y termens de aquells, respectiue, seràn attrobats los dits vagamundos, e sens amo, actualment no seruint, o no exercitant son ofici sien encorreguts en la sobredita pena, là qual irremisiblement los sia executada, la qual execucio, ex nunc, y en quant menester sia, se comet a qualseuol oficial exercint jurisdiccio Criminal, que dits delinquents pendra e aura a ses mans, è si per cas dins lo dit termini de tres dies no trobaran amo, sien tenguts a buydar com dit es, les dites Ciutats, viles e llochs, ahon estaran, o venirse a presentar dauant lo hu dels Magnifichs Iutges de la Real Cort, pera que entesa, y examinada la veritat, se puixa prouehir lo fahedor: E sa Excellencia per donar animo als Ministres de la Iusticia pera que ab suma diligencia y cuydado procuren pendre, y capturar los dits vagamundos (no casats) promet, que de diner de la Regia Cort manara donar y donara per cascu de de dits vagamundos, vint sous encontinent que serà executada la sentencia contra aquells, en la qual pena encorrega qualseuol persona que es suposara, dient ser amo de aquells, y los ministres de Iusticia per descubriro, y capturarlos guanyaran lo dit premi.

Item, per quant en la present Ciutat y ha molts estrangers de aquella, y altres, los quals sots especie de pobres, e fingint esser pobres, no tenint malalties ni lesio, o debilitacio en ses persones, ans estant bons y sans, y volent viure sens treballar, van mendicant, y acaptant per la present Ciutat, e per les portes, y aquestos lleuen les caritats y almoynes que es donarien als constituhits en pobrea, y en enfermetats, attesa majorment la ocurrencia del temps de tanta carestia, e necessitat. Perço sa Excellencia proueheix e mana, que les tals persones aixi valides e sanes, que van acaptant per la present Ciutat, dins tres dies comptadors apres la publicacio de la

present

present Crida, buyden e hajen de buydar de la present Ciutat, y dins deu dies lo present Regne, y si seran attrobats los tals aixi acaptant, sien encorreguts en pena de cent açots, aixi com en los vagamundos es estat attribuhit e ordenat.

Item, que pera proua dels sobredits delictes, y encorrer en les penes contengudes en los antecedents capitols, no sia necessari, que conste plenament ab testimonis de vista, sino que basten indicis, presumpcions, testimonis singulars, o sospites, a arbitre de sa Excellencia, y Real Consell, demanera que en estos casos reste la proua priuilegiada al dit arbitre, del modo que en qualseuol cas ab que ab majors circumstancies se haja priuilegiat, conforme dret y Iusticia dita proua, y que no hauenthi acusador, sien casos fiscals, y es puixa procehir a instancia del Fisch, y per mer ofici.

Item, que pera encorrer en la pena apossada als pares que venen ses filles, receptadors de fornicaris, y alcabots, no sia necessari prouar que ho fan per diners y preu, sino que verisimilment se presumeixca segons la calitat de les persones y circunstancies del fet a dit arbitre reseruat.

Item, que totes les dones mundanes, vulgarment dites escuseres eo cantoneres, dins deu dies apres la publicacio de la presen Crida enauant contadors, sen vajen al partit, o buyden la present Ciutat sots pena a la que contra fara de reclusio rapada, en la forma de sus dita, e altres a arbitre de sa Excellencia y Real Consell.

E per que vinga a noticia de tots, sa Excellencia mana fer, y publicar la present publica Real Crida, en la present Ciutat, y llochs acostumats de aquella, y en les demes Ciutats, viles y llochs, del present Regne, y hon sia necessari y conuinga.

El Conde de Oropesa.

V. Don Antonius Iuan de Centellas pro Reg.

V. Don Hieronymus Valls L. G. Thes. *V. Garcia.*

V. Esteue. *V. L. Matheu F. Adu.*

Vincentius Ferrera.

Die xxiv. Decembris, anno M.DC. quadragesimo septimo, retulit Lluys Pi, Trompeta Real y publich de la present Ciutat de Valencia, ell dit dia hauer publicat la present publica Real Crida en la dita Ciutat de Valencia, y llochs acostumats de aquella, ab trompetes y tabals, segons es costum y pratica.

Isoba Scriba Regestri.